

13. 12. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Něco chcete ? Už jste zaplatili ?

Poslanecká sněmovna ČR opakovaně přijala na 38. schůzi Senátem vrácenou vládní novelu zákona o správních poplatcích. Tolik pouze krátká zpráva, kolem věci samé bylo chvílemi živo, byly zmiňovány jednotlivé dílčí položky přílohy zákona, teď je opět klid - prostě běžný postup, napřed křik, vše ale stejně dopadne bez ohledu na jakékoliv připomínky (je to pochopitelné, příloha zákona obsahuje 163 položek, tudíž ji prostudovat je poněkud pracné).

Nikdo, pokud je mi známo, se neptal, zda některými správními poplatky náhodou občan neplatí za jednu věc dvakrát. Mají-li fyzické i právnické osoby uloženu povinnost platit daně, proč je za některé konkrétní úkony nutné platit ještě správní poplatky ? Samozřejmě si dovedu odpovědět dvěma způsoby, a sice

- zákon o správních poplatcích upravuje nejen poplatky placené orgánům státní správy České republiky, ale i obcím.
- zpoplatněny jsou úkony, které jsou vlastně „nad rámec“ běžné činnosti orgánů státní správy, tzn. pokud chceme něco, co k pouhému přežití nepotřebujeme, musíme si to zaplatit

Nicméně stejně tak si své odpovědi mohu začít vyvracet a najdu pro to dost dílčích argumentů.

Odhlédneme-li ale od samotné objektivní skutečnosti, že stát nemá peníze a snaží se brát kde to jen jde, domnívám se, že otázka samotného morálního práva státu na některé platby může být na místě.

Jak jsem již uvedl výše, námitky proti novele, které zazněly ve veřejnosti, kritizovaly vesměs jednotlivé dílčí částky, vybírané podle zákona o správních poplatcích. K samotnému objektivnímu zhodnocení by bylo třeba vycházet z relevantních údajů o celkem vybraných částkách za jednotlivé úkony a k samotné náročnosti plnění, která byla za takto zaplacené poplatky poskytnuta. Tím by bylo možné zhodnotit, zda správní poplatky mají natolik pozitivní efekt pro příjmy státu, aby to vyvážilo možná negativa.

Poté by mělo být možné specifikovat, jaké jednotlivé konkrétní kroky, činěné orgány státu, mají občané zaplacené ze svých daní. Odpověď by zřejmě zněla v současné době asi tak, že občané nemají vůči orgánům státu zaplacené vůbec nic (myslím tím běžné úkony, které může občan požadovat od státu v rámci svého běžného života a jsou nad rámec pouhé pasivní fyzické existence). Pak bychom se zřejmě dostali k závěru, že daně občanů jsou použity na zajištění samotné existence státu - suverenita v širším slova smyslu a vystupování státu navenek, chod státních institucí, přerozdělování finanční prostředky, silové instituce zajišťující pořádek ve státě a jakási nadstavba, tvořená množstvím různými státními či polostátními institucemi, pomáhající zastírat skutečný stav věci, tzn. činnosti uvnitř konkrétních orgánů a navenek vůči jednotlivým státům, na zajištění alespoň základního „servisu“ občanů již ale nezbyvá. (případná námitka sociálních plateb by, domnívám se, nebyla případná).

No a pokud by bylo možné tuto domněnku doložit, pak by byla namísto otázky, zda by tomu tak být mělo, či nikoliv.

Pokud ano, pak se samozřejmě budeme pouze dohadovat o výši jednotlivých plateb odváděných státu nad rámec běžného zdanění a budeme tyto platby považovat za nutné zlo, proti kterému není obrany (zjednodušeně něco ve smyslu - chcete podnikat ? - chcete se zapsat do obchodního rejstříku ? - předložte potvrzení o daňové bezdlužnosti - chcete vystavit potvrzení o daňové bezdlužnosti ? - zaplaťte správní poplatek - proč, vždyť já to potvrzení potřebuji jen proto, že ho požaduje jiný orgán státu - to my víme, ale je to vaše povinnost - proč je to moje povinnost ? - požaduje to obecně závazný právní předpis - to je ale nelogické, to je jako bych já požadoval po státu platbu za to, že musím platit někomu za to, abych byl schopen splnit informační a evidenční povinnosti, které mi stát ukládá - chcete to potvrzení ? - chci - máte už zaplacený ten správní poplatek ?). Nad rámec uvedeného, tragikomické je vesměs to, že obecné problémy nevznikají s jednotlivými běžnými úředníky, problémy vznikají s jednotlivými mimořádnými úředníky, kteří vědí, že oni mohou téměř vše (vesměs ale právě tito jsou překvapeni, že v jejich věcech mohou zase jiní mimořádní úředníci téměř vše). Stát (resp. poslanecká sněmovna) se tedy zřejmě rozhodl, že zcela eliminuje

rizika existence běžných úředníků, kteří by možná poplatek nevyměřili, pokud by nemuseli a zajistí standardní princip veškerého zpoplatnění.

Budeme-li ale uvažovat o možnosti, že některé kroky státu jsou již zaplacené z daní, pak by bylo třeba specifikovat, které jednotlivé kroky vůči občanům to jsou, a které je třeba zpoplatnit. Následně by bylo třeba jednotlivé úkony vymezit a pojmenovat – tzn. přesný opak stávajícího stavu, kdy vymezeno předem není nic, pouze se postupně rozšiřuje počet zpoplatněných činností a pružně se mění výše poplatků, za ně vyžadovaná

Takže závěr není, ale budeme-li se na věc dívat komplexně, ze zákona o správních poplatcích by měla být zřejmá výše nákladů na hodinu času průměrného úředníka a s tím spojené fixní náklady na práci tohoto úředníka. No a v zájmu spravedlnosti by pak měla být stanovena průměrná výše nákladů na jednoho průměrného zaměstnance, jednoho průměrného podnikatele a průměrný limit časové náročnosti pro realizaci informačních a evidenčních povinností, ukládaných státem jednotlivým daňovým poplatníkům. To by přece snad bylo v pořádku a bylo by to i spravedlivé, nebo ne ?!

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)